

Medycyna sądowa i prawo medyczne

Wydział	Kierunek	Specjalność	Kod przedmiotu
Wydział Lekarski	Lekarski	-	Lek/S/J/5/97

1. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa przedmiotu	Nazwa przedmiotu nadrzędnego/modułu	Rok akademicki	Rok studiów
Medycyna sądowa i prawo medyczne	-	2019 / 2020	Pięty
Semestr	Rok naboru	Profil kształcenia	Poziom studiów
9, 10	2015 / 2016	-	jednolite magisterskie
Tryb studiów	Język wykładowy	Rodzaj przedmiotu	Koordinator przedmiotu
stacjonarne	polski	Zajęcia obowiązkowe	dr hab. n. med. Czesław
Koordinator przedmiotu nadrzędnego/modułu	Osoba zaliczająca	Osoby prowadzące	
-	dr hab. n. med. Czesław	Kordel Krzysztof dr n. med., Marzena dr n. med., Kowalski Janusz dr n. med., Lorkiewicz-Muszyńska Dorota dr n. biol., Czesław dr hab. n. med., Paweł lek.	

2. CELE KSZTAŁCENIA. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MODUŁU/PRZEDMIOTU

Podstawy prawa karnego i cywilnego, regulacje prawne dotyczące wykonywania zawodu lekarza – odpowiedzialność karna, cywilna i zawodowa; zasady prawa farmaceutycznego, orzecznictwo sądowo-lekarskie, tanatologia, toksykologia sądowo-lekarska, genetyka sądowa.

3. WYMAGANIA WSTĘPNE

znajomość anatomii, patologii i patofizjologii

4. TREŚCI PROGRAMOWE

Tanatologia sądowo-lekarska

Tanatologia ogólna

1. Pojęcie śmierci.
2. Okoliczności, w jakich może dojść do śmierci – z punktu widzenia ustawy karnej.
3. Śmierć kliniczna.
4. Śmierć pozorna.
5. Śmierć biologiczna.
6. Zjawisko śmierci a przeszczepianie narządów.
7. Znamiona śmierci biologicznej całego ustroju.
8. Późne zmiany pośmiertne.
9. Pojęcie śmierci.
10. Ogólny podział rodzajów śmierci.
11. Segregacja przyczyn śmierci.
12. Zbieg przyczyn śmierci.
13. Odczyny postwitalne (interletalne).
14. Określanie czasu śmierci.
15. Oględziny zwłok na miejscu ich znalezienia.
16. Sądowo-lekarskie oględziny i sekcja zwłok.

Śmierć z przyczyn naturalnych

1. Niektóre trudności diagnostyczne.
2. Śmierć naturalna osób dorosłych.
3. Śmierć dzieci i młodzieży.
4. Ocena niespodziewanego zgonu nagłego z przyczyn naturalnych.

Obrażenia ciała i śmierć wskutek urazu mechanicznego

1. Obrażenia wywołane narzędziami ostrymi.
2. Obrażenia spowodowane narzędziami tępymi.
3. Uszkodzenia narządów wewnętrznych w następstwie urazów mechanicznych ze szczególnym uwzględnieniem aspektów wypadków drogowych i z udziałem pojazdów szynowych. Rekonstrukcja przebiegu wypadków drogowych.

Uduszenie gwałtowe

1. Przebieg procesu duszenia się i jego objawy.
2. Obraz sekcyjny śmierci wskutek uduszenia.
3. Niektóre dane dotyczące wymiany gazowej w płucach.
4. Zatkanie otworów nosowych i jamy ustnej.
5. Zamknięcie krtani, tchawicy lub dużych oskrzeli przez ciało obce.
6. Unieruchomienie klatki piersiowej.
7. Utonięcie.
8. Śmierć w wodzie.
9. Zagardlenie: powieszenie, zadziergnięcie, zadławienie.
10. Śmierć w ciasnej przestrzeni.
11. Choroba kesonowa.

Rażenie prądem elektrycznym lub piorunem; znamię prądu elektrycznego; patomechanizm zgonu.

Postrzażowe uszkodzenia ciała

1. Broń palna.
2. Amunicja.
3. Rany i uszkodzenia postrzażowe.
4. Postrzażony pociskiem odbitym.
5. Otwory wlotowe i wylotowe.
6. Ocena odległości strzału. w

Orzecznictwo sądowo-lekarskie

Opiniowanie w sprawach karnych. Karne odpowiedzialność zawodów medycznych

1. Rola biegłego i zasady powoływania w świetle przepisów Kodeksu Postępowania Karnego.
2. Przesłanki przeciwko zdrowiu i życiu ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a. zabójstwa i pobicia ze skutkiem śmiertelnym
 - b. dzieciobójstwa

c. eutanazji

d. przerwania ciąży.

3. Zasady opracowywania opinii sądowo-lekarskich dotyczących oceny skutków i mechanizmu powstania obrażeń ciała.

4. Karna odpowiedzialność w związku z wykonywaniem zawodu w świetle obowiązujących przepisów prawa. Błąd medyczny, niepowodzenie lekarskie, powikłania. Działanie bez zgody pacjenta.

5. Przesłanki przeciwko wolności i obyczajności ze szczególnym uwzględnieniem czynów nierządnych i lubieżnych. Zasady dotyczące przeprowadzania badania pokrzywdzonego i opiniowania sądowo-lekarskiego.

6. Dziecko jako ofiara przestępstw. Zespół dręczonego dziecka.

Opiniowanie w sprawach cywilno-odszkodowawczych.

Cywilna odpowiedzialność zawodów medycznych

1. Zdrowie jako dobro ogólne w rozumieniu Kodeksu Cywilnego.

2. Tajemnica zawodowa w przepisach Kodeksu Cywilnego.

3. Odpowiedzialność cywilna zakładów publicznej służby zdrowia. Pracownicy służby zdrowia jako funkcjonariusze państwowi.

4. Prawa pacjenta oraz odpowiedzialność służby zdrowia za niewłaściwe zachowanie w stosunku do pacjenta.

5. Zasady ustalania odpowiedzialności cywilnej i zawodowej w związku z wykonywaniem zawodu - wina umyślna, błąd, wina bezimienna, prawdopodobieństwo zawinienia.

6. Zasady opracowywania opinii sądowo-lekarskich dotyczących skutków urazów, możliwości wykonywania pracy, rokowania, kosztów leczenia, nawiązki za ból.

7. Cywilno-prawne aspekty działania prywatnych placówek leczniczych.

8. Ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej wykonywania zawodów medycznych.

Opinie sądowo-lekarskie w Prawie Pracy

1. Medyczny aspekt wypadku przy pracy w świetle obowiązujących przepisów prawnych dotyczących odszkodowań.

2. Choroby zawodowe.

Regulacje prawne zawodu lekarza. Odpowiedzialność zawodowa lekarzy. Kodeks Etyki Lekarskiej

1. Legalność zabiegu medycznego

2. Prawo wykonywania zawodu.

3. Prawa i obowiązki lekarzy w świetle ustawy o zawodzie lekarza i ustawy o Izbach lekarskich

4. Odpowiedzialność zawodowa. Zasady funkcjonowania Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i Sądu Lekarskiego.

Dokumentacja medyczna w świetle obowiązujących przepisów prawa

1. Wymogi formalne stawiane dokumentacji medycznej.

2. Rodzaje dokumentacji medycznej.

3. Zasady przechowywania i udostępniania dokumentacji medycznej.

4. Najczęściej występujące uchybienia w dokumentacji lekarskiej.

Hemogenetyka sądowo-lekarska

Badanie śladów biologicznych w celach dowodowych i identyfikacyjnych

1. Klasyczne metody zabezpieczania i badania śladów biologicznych:

a. ślady krwawe

b. plamy nasienia

c. plamy wydzielin

d. włosy i kości.

2. Zastosowanie genetycznej metody PCR do badania śladów:

a. izolacja DNA ze śladu

b. układu VNTR i STR

c. wykorzystanie układów multikompleksowych.

3. Interpretacja wyników w badaniu śladów biologicznych – materiały porównawcze.

Toksykologia sądowo-lekarska

Toksykologia ogólna

1. Sposób pobierania i zabezpieczania oraz przesyłania materiału biologicznego oraz dowodów rzeczowych do badań toksykologiczno-sądowych (w przypadkach podejrzenia o zatrucie i podczas ekshumacji).

Toksykologia szczegółowa

1. Aktualna struktura zatrucia – rozmiary i skutki przypadków intoksykacji w kazuistyce Zakładu i w Polsce.

Alkoholologia sądowo-lekarska

1. Ocena stanu trzeźwości osoby badanej - metody ilościowej analizy alkoholu etylowego w płynach ustrojowych i interpretacja wyników.

Antropologia sądowa

Badania antropologiczne szkieletu

1. Metody wykorzystywane w ustaleniu:

a. płci;

b. wieku;

c. pomiarów kości długich i rekonstrukcji wzrostu;

2. Ustalanie tożsamości zwłok i szczątków ludzkich

3. Metody identyfikacji szczątków w oparciu o cechy kości:

a. kości czaszki - metodą superprojekcji i graficzna,

b. porównawcze badania odontologiczne,

c. porównawcze badania radiologiczne.

5. OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA MODUŁU/PRZEDMIOTU ORAZ WERYFIKACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU ZAJĘĆ STUDENTA OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE:	Numer standardu kształcenia lub kierunkowego efektu kształcenia	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	Sposób oceny/metoda weryfikacji zakładanych efektów kształcenia	Metody realizacji
WIEDZY				
zna pojęcie białki medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach; zna pojęcie białki medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach;	G.W18.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sędowo-lekarskiego badania zwłok zna podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sędowo-lekarskiego badania zwłok	G.W15.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wiczenia-B
zna zasady opiniowania sędowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych; skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu; zna zasady opiniowania sędowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych; skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu;	G.W17.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria
zna zasady tajemnicy lekarskiej, prowadzenia dokumentacji medycznej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza; na zasady tajemnicy lekarskiej, prowadzenia dokumentacji medycznej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza	G.W12.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna regulacje dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych zna regulacje dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych	G.W9.	P7S_WK	zaliczenie ustne	wykłady , seminaaria
zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza i funkcjonowania samorządu lekarskiego zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza i funkcjonowania samorządu lekarskiego	G.W6.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych. zna zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych.	G.W19.	P7S_WG	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna zasady diagnostyki sędowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego zna zasady diagnostyki sędowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego	G.W16.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wiczenia-B
zna i rozumie pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu, a także różnic między pojęciami urazu a obrażenia zna i rozumie pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu, a także różnic między pojęciami urazu a obrażenia	G.W14.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna zasady prawa farmaceutycznego zna zasady prawa farmaceutycznego	G.W11.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria
zna regulacje prawne dotyczące przeszczepów, sztucznej prokreacji, aborcji, zabiegów estetycznych, leczenia paliatywnego, chorób psychicznych;	G.W10.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
zna obowiązki prawne lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu zna obowiązki prawne lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu	G.W8.	P7S_WK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady , samodzielna praca studenta , wiczenia-B
UMIĘTNOŚCI				

podczas badania dziecka rozpoznaje zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka podczas badania dziecka rozpoznaje zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka	G.U5.	P7S_UW	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
wyjaśnienia osobom korzystającym ze świadczeń medycznych ich podstawowe uprawnienia oraz podstawy prawne udzielania tych świadczeń wyjaśnienia osobom korzystającym ze świadczeń medycznych ich podstawowe uprawnienia oraz podstawy prawne udzielania tych świadczeń	G.U3.	P7S_UK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz zabezpiecza materiały do badań hemogenetycznych pobiera zgodnie z zasadami krew do badań toksykologicznych oraz zabezpiecza materiały do badań hemogenetycznych	G.U7.	P7S_UW	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
stara się unikać popełnienia błędów medycznego we własnych działaniach; stara się unikać popełnienia błędów medycznego we własnych działaniach;	G.U6.	P7S_UW	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
stosuje w praktyce regulacje prawne dotyczące wydawania zaświadczeń lekarskich na potrzeby pacjentów, ich rodzin oraz instytucji zewnętrznych	G.U4.	P7S_UK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
KOMPETENCJI				
Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do informacji dotyczącej proponowanego postępowania medycznego oraz jego możliwych następstw i ograniczeń. Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do informacji dotyczącej proponowanego postępowania medycznego oraz jego możliwych następstw i ograniczeń.	K06	P7S_KK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
Przestrzega tajemnicy obowiązków pracowników ochrony zdrowia. Przestrzega tajemnicy obowiązków pracowników ochrony zdrowia.	K07	P7S_KR	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
Posiada umiejętności stałego doskazywania się. Posiada umiejętności stałego doskazywania się.	K03	P7S_KK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady
Przestrzega zasad etyki zawodowej. Przestrzega zasad etyki zawodowej.	K04	P7S_KK	zaliczenie ustne	seminaria , wykłady

6. METODY DYDAKTYCZNE I NAKŁAD PRACY STUDENTA

FORMA ZAJĘĆ	CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA				METODY DYDAKTYCZNE
	LICZBA GODZIN KONTAKTOWYCH	LICZBA GODZIN SAMODZIELNEJ PRACY STUDENTA	LICZBA GODZIN E-LEARNING	PUNKTY ECTS	
WYKŁADY	20	16	0	1,20	wykład
SEMINARIA	18	12	0	1,00	dyskusje odczyt
ĆWICZENIA-B	12	10	0	0,80	przypadki dyskusje
CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA	50	38	0	3,00 / 3,00	

7. KRYTERIA OCENY

po zakończeniu wykładów i po odrobieniu bloku ćwiczeń i seminariów – egzamin testowy (60 pytań wielokrotnego wyboru, czas trwania egzaminu 1 godz.) – będą przewidziane 3 terminy egzaminu w ciągu roku akademickiego i dodatkowo w czerwcu oraz we wrześniu terminy poprawkowe. Terminy egzaminu będą ustalone później w porozumieniu ze starostą roku.

8. LITERATURA PODSTAWOWA

- Chróścielowski E., Raszeja S. **Sekcja zwłok; technika z uwzględnieniem metodyki śledztwa-lekarskiej i wskazówek diagnostycznych** , PZWL, 1990.
- Raszeja S., Nasiowski W, Markiewicz J. **Medycyna Śledztwa - podręcznik dla studentów** , PZWL, 1997.
- DiMaio V.J., DiMaio D. pod redakcją B. Wiatek i Z. Przybylskiego **Medycyna Śledztwa** , Urban&Parnerzy Wrocław, 2003.

9. LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Kubiak R **Prawo medyczne Kubiak R** , Warszawa, 2008.
2. Nestorowicz M **Prawo medyczne** , TNOiK, 2007.

10. REGULAMIN ZAJĘĆ

Dodano w formie załącznika plikowego.

11. PLAN ORGANIZACJI ZAJĘĆ

Dodano w formie załącznika plikowego.

12. KOLEJNOŚĆ NAUKOWE

SKN Medycyny Sądowej

13. INFORMACJE KONTAKTOWE

ul. Wielickiego 6, 60-781 Poznań

14. SYSTEM OCENIANIA

OCENA LOKALNA	DEFINICJA LOKALNA	OCENA ECTS	DEFINICJA ECTS
5	bardzo dobry - znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje	A	celujący - wybitne osiągnięcia
4,5	ponad dobry - bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje	B	bardzo dobry - powyżej średniego standardu z pewnymi brakami
4	dobry - opanowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji na dobrym poziomie	C	dobry - generalnie solidna praca z szeregiem zauważalnych braków
3,5	dość dobry - zadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje, ale ze znacznymi niedociągnięciami	D	zadowalający - zadowalający, ale ze znaczącymi brakami
3	dostateczny - zadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje z licznymi brakami	E	dostateczny - wyniki spełniają minimalne kryteria
2	niedostateczny - niezadowalające osiągnięcia wiedzy, umiejętności i kompetencji	FX,F	niedostateczny - podstawowe braki w opanowaniu materiału